
tizenegy vers

ANGHEL DUMBRĂVEANU

AZ IDŐ KÖNNYE

Az idő könnye ősszel
Az elvesztett ösvényre emlékeztet minket, arra a nőre,
Akit az álom szélén felejtettünk, a ködre,
Mely a nyomunkba jön.
Már sokszor álltam az ég peremén éjjelente
A csillagrajba temetkezett kezekkel,
És hajnalig, dalolva a fiatal lányok
Álmaiban vetettem el őket.
De titkos jelek mutatják nekem, hogy alszik el a fa,
Hogyan esik a madár a tengerbe,
És hogyan alkonyul az ember homlokától kezdve.
Az idő könnye ősszel
Arra emlékeztet, hogy minden visszatér
A föld színeihez, arra emlékeztet,
Hogy lassan a nyomunkba jön a kód.

AZ ÁRNYÉK

„Egyszer éjjelítájt a messze . . .”

E. A. Poe

Éjjelente jön valaki és belepillant éveimbe.
Egy pillantástalan, hallás nélküli, szóttalan valaki.
Oldalt áll, és köddel néz belém.
Talán egy árnyék, gondoltam, egy árnyék keres
És nem talál meg engem. „Gyere közelebb” — mondtam,
De meg se moccan. — Miféle lény vagy,
Ha lélegzetedet sem hallom, és mért jársz
A nyomomban? — De az árnyék nem értette
A sötétségtől érzett iszonyomat, s egy jelet sem adott.

„Ha van arcod, mutasd meg!” — Kiáltottam hörgöve;
„Te, aki vagy és nem vagy, mondd, hol a házad?
Talán eltévedtél e lombtalan, kopár
Pusztaságban, ebben az úttalan sivatagban,
Amelynek sem fénye, sem értelme nincsen”.
Az árnyék mintha hallgatná. — „Mondd, mit látsz itt,
Ahol éveim rendetlenül senyednek el?”
De az árnyék nem felelt. — „Menj — mondtam —,
Te éji látomás, menj ember-nem-lakta hazádba,
Vagy gyere, vigyél magaddal, már elég későre jár
És nincs már semmi dolgom; vagy adjál erőt
Ahhoz, hogy elmenjek valahová.” — De az árnyék nem mozdult.
„Gyere te, aki vagy és nem vagy, szükségem van rád,
Egyedül vagyok, elmehetnek, lakhatnánk
Akárhol, elkísérhetnélek valami északi tájra,
Ahová úgy indultam, hogy sose érjek oda.” — Mintha
A szellem szólni, közeledni akart volna, de hirtelen
Eltűnt. — Majd visszajön, mondtam magamban, visszajön,
De már mozdulni sem tudtam. Szememet
Köd lepte be, és már nem értettem a szavakat,
Amelyeket mondtam, — könnyű voltam, mint egy árnyék.

TRISTIA

Mindig elrebben valami a napjaimból
És egyre magányosabb vagyok a dolgok között
Itt, a csend birodalmában. Tegnap még
Kábult csíra-mező voltam, nevetésed
Napsütéssel hallszott ködös völgyeiben,
Ahová még senki sem léphetett.
Most, hogy már te is elmentél a rideg térből,
Nézem, hogyan apad a haldokló fény a vízen,
És az est sejtelmét ott hagyja, ahol eltávoztál.
Nézem, hogyan jön a szél ismeretlen boltozatokból
Őszi álmatlansággal, hogyan lélegzik
Sötétséggel itt maradt éveim fölött.
Egyre kevésbé különböztetem meg a dér hullását,
És senki sincs, akitől megkérdezzem: kié a tenyér.
Amely betömi gondolataim ablakát.

VÁNDORLÁS

Láthatatlan pára ez vagy szél,
Vagy talán az idő, amit a falevéllal mérsz,
Fiatal leányok vándorlásával oly kor felé, melyen már áthaladtál.
Éjjel arcomon érzem hideg ujjait,
Őszi lihegését, szkeptikus mosolyát érzem.
Jön, jön, egyre más kérdésekkel, más
Megfejtethetlen jelekkel. Tengeri-indigószínű apályban,
A holt széna, a száraz facsoport... Éjjel
Érzem a valótlán szellemet, mely talán az idő,
Bizarr órában jön, eltörli
Álmodat és nyugalmamat, ellopja melegségemet,
Kételyt csúsztat énekembe és tenyerérek

Görbe tükrén azok árnyjátékát, akik
Nem hallgathatták saját erejét és titkát
És visszasüllyedtek a csendbe.
Talán láthatatlan pára vagy szél ez, — aszály.
Kiszárítja földemet, elűzi forrásaimat.
És én a fák közt járok, hegyi tülkökké változtatom őket
És valamennyi erdővel Macbeth felé tartok.
Éjjel azonban, a sátor alatt, ugyanazokat
A hideg ujjakat érzem, ugyanazt az őszi lihegést.
Talán az idő az, az évek által szemünkbe vésett
Jelekkel, a furcsa szél, a szél ez,
Mely folyton sietteti égésünket.

NAPEJEGYENLŐSÉG

Mért hajlong minden és hull a késelemben
És csak a szél maradt meg, hogy válogasson.
És szemem, mely már a tengert látta,
Mért telik meg mind több éjszakával?
Már azt sem tudom, merre jártam veled,
Hogy megmutassalak az égnek és a víznek, — és azt sem tudom,
Hol maradtak lépteid, melyek a fákat szédítették.
Egyre hosszabbak a puszták, ahol ballagok
És hallgatom a sötétben, hogyan sírnak a folyók
S hogy omlanak ok nélkül a partok lent a ködben.
A nappaltól mindinkább eltávolodom, — várnak
A félelmek mezői, miket oly indulat sugall,
Melyet már nem találok. Ezek álmatlan rétek,
A nedves földön fekvő kimerült madarakkal,
Üres öblű egekkel, és fényüket felejtett
Partokkal, ahol már csak magam megyek
És egyre téged hívlak, de hasztalan. Ó, bárcsak
Meglélhetném a tegnap ösvényét, mely ott kaptat,
Ahol két térded tűz-szám hevétől álmodott,
És szemem, mely már meglátta a tengert,
Nem telne meg mindjobban éjszakákkal.

DELTÁK

Nyugtalanságtól ostromolva és egyedül,
Mint a tenger. Barátaim
Megrozsdásodtak az őszi esőtől.
Éjjel hallom a ködben eltévedt
Hajók szirénáit és a korallokkal
Szendergők pihenésére gondolok,
Álmaimra gondolok, melyekből
Csak fehér csontok maradtak a homokban,
A kocsisokra gondolok, akiket megettek az éji pókok,
Arra a vad nőre,
Nosztalgias, nagy szemekre
Az utolsó éjszakán.
El kellene törölnöm az álmatlanságot,
Fiatal csillagomhoz kellene közelednem,

A fénytől beteg költőkhöz
És azokhoz, akik belefúlnak a csendbe.
Görbe lépcsőkön kellene felmásznom
Tornyok és árnyékok alatt, ebben a városban
Hogy a rozsdából felköltsem ama férfiakat,
Akikkel valaha régen, az eszmények deltáiban
A napra esküdtem, a hegyekre és a kenyérre.

RÚNÁK

Őszömből elmentek a nők, egyedül vagyok,
Az üres álmokban a lemondás virrad, hallani már
Délnyugat szelét, amint jégparipákon vágat,
Mától kezdve már jönnek északról a tél madarai,
Meg fogom tanulni a fagy szótagjait,
Es árnyékom még jobban a földbe süpped.
Majd jönnek a hosszú éjek, hogy elmondják nekem
A hallgatás rúnait, melyeket senki se fejt meg.
A fák jó későig foszforeszkáló csontokat fognak ingatni
A fekete ablakokon, nem is sejtve,
Hogy az ember évszakai sohasem térnek vissza.

KALÜPSZO

A halhatatlanság testedben volt, Kalüpszó,
Megfoghatatlan vízáramú lépteidben,
A föld felé alig nyíló szemedben.
Hallgatag csókod húsevő növény
Fokozta szenvedésem és hajótörésem,
Füvek közt kellett szednem kebledet,
De megvakított a köd és nyugtalanság,
S a nyakad ívét legyőzötten ittam
S leszálltam lassan a fehér halálba.
A tengert elfeledtem... Hol voltak rideg
Nagy útjaim, Ithakám, asszonyom?
A becézésed mirtuszillatú volt,
S azt mondtad: az idő
A feledésbe, szerelembe zárva,
Gyönyör-öblödbe, fehér magnólia —
Csípőd mérgébe.
Az öröklét testedben volt, Kalüpszó,
Le nem nyugózható csikó-testedben,
Mosolyod lömjében, égi fájdalmadban,
Mellyel a férfi viharát szeretted,
De engem folyton hívott a leírhatatlan út,
Az erő, hogy a tengert s a szenvedélyt legyőzzem,
Hogy énem visszaadjam magamnak, ó, Kalüpszó!...

RIGÓ-DAL

Mily alkony ez, asszonyom, mily gyöngyházfényű alkony,
És mily magányosan örli a tenger üres kérdéseit,
És a késett sirályok és a nyugtalan piniák
És a főveny, mely a széllal bandukol,
Sápadtan bandukol, és az alacsony fűzfák köré húzódik.
Már egyetlen vitorlás se látszik, egyetlenegy sem,
És egyetlen hullám se hömpölyög messzire,
Hanem mind azt a választ keresik, melyet sohasem kaphatnak itt.
Egyetlen hullám, se hömpölyög el, és egyetlen ösvény sem,
És mily szomorú a szürke alkony,
A hideg alkony, a novemberi szürkület.
Maradjunk itt, ahol minden ösvény véget ér,
Majd itt maradunk, karcsú daru nyakú asszonyom,
Én szép járású asszonyom, két szemed —
Két fűzfalevél. Nemsokára a tél rigója is
Visszatér észak felől. Az ő nyara már véget ért
A walkürök ködében. Mi megtanulunk várni,
Hálóinkat újra csomózni, pákáinkról lecsiszolni
A rozsdát, új csolnakoknak
Fatörzseket kivágni. A világ minden útja
Itt van a szívünkben. Néhányat a derekamra göngyölök,
Néhánnyal álmaimat kötöm meg este, másokkal
Csillagokat búvölök elének, hogy földre függesszem őket.
Maradjunk itt, hogy megtanuljuk az idők jelképeit.
És induljunk el a mágikus útra, azon az ismert órán.

Mily alkony ez, asszonyom, mily gyöngyházfényű alkony,
Mily magányos a tenger és a rigó-dal,
Mely olyan valón cseng a ködben.

HOL VANNAK A HAJDANI TAVIRÓZSÁK

Ne kérjétek ígéreteimet, melyekkel útra keltem
Egy alumínium-éjszakán. Most egy üveg-fában
Lakom a világ végén
És talán sohasem térek vissza.
Láthatatlanul lakom egy vándor-fában,
És barátaim is eltűntek az utolsó fényáradatban.
És távolodón havazik és az álarcok lehullnak,
És kápráztató fehérség lesz úrrá a halálon.
De a nő mosolya lebeg a képzelt tengeren,
De átvilágító teste elszédíti a sós sztyeppet.
Most egy üveg-fában lakom a világ végén,
És nemlétem érthetetlen szavakat küld
És ki jön majd csónakkal eléd e csatornán,
Ahol a tegnap tavirózsái hervadoznak? És ki lesz az,
Aki nevedet kiáltja, ha a parthoz közeledsz,
Hogy lemosd homlokomról a ködöt és kétséget?
Asszonyi vagy fűzfa-illatod kivel fogod
Megosztani az alkony vad árpájában? Most
Csak a magány madara ismeri lakomat.
A lámpás kialudt, valaki csöndet és félelmet osztogat,
És hozzád már az álom sem ér el.

NOCTURNO

Valaki emlékeztem tág lapályán száguld
A lovak éjjel-nappal vad utakon járnak
Furcsa szárnyas lények szelik a nehéz levegőt
Valaki fáradtan eszelősen végtelenül szalad
Meglépett hangok válnak el más hangoktól
És felgyűjtják a tért cinkezett szárnyakkal görényszemekkel
Evek óta kaszálatlan a fű kék tojásokkal
Melyekre mint beteg kottló ül az éj
Hol vannak és merről támadnak rám egyre ádázabban
A száraz fatörzsek e rémítő foszforeszkáló szellemek
Es ki az aki a zárt mezőn át száguld
Révedő tekintettel szótlanul
Már senki sincs velem és csak kiszáradt
Folyókat látok tar medrükön sötét hajókat
S egyszerre úgy tűnik én tévedtem el
Ki saját sötétségemen ballagok át
És reggelig még ezer év van hátra
És önmagamig van még ezer éj.

FRANYÓ Zoltán fordításai